

HYVIL

Den nya lagen om funktionshinderservice

SAMS Frukostsnack om funktionshinder, 4.5.2023

Johanna Lindholm, jurist, Hyvil

Lagen om funktionshinderservice

- [Lag om funktionshinderservice \(675/2023\)](#)
- OBS! Lagens innehåll ändrades avsevärt under riksdagsbehandlingen.
- Förarbeten
 - [RP 191/2022 rd](#)
 - [GrUU 79/2022 rd](#)
 - [GrUU 100/2022 rd](#)
 - [ShUB 52/2022 rd](#)
 - [RSv 328/2022 rd](#)
- Se även [finansministeriets utlåtande 25.1.2023](#)
- Lagen träder i kraft den 1 oktober 2023

Lagens syfte

- Att uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning samt att förebygga och undanröja hinder för uppnåendet av dessa syften
- Att stödja förmågan att leva självständigt för personer med funktionsnedsättning och att stödja deras självbestämmanderätt
- Att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning tillräcklig service av god kvalitet enligt deras individuella behov och intressen.

Allmänt om lagen

- Innehåller bestämmelser om särskilda tjänster inom socialvården för personer med funktionsnedsättning
 - Gäller alla typer av funktionsnedsättning, förutom
 - 27 § om arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning
 - 33 § om ekonomiskt stöd till personer som använder livsuppehållande respirator
- Specialomsorgslagen finns kvar, men endast bestämmelser om självbestämmanderätt, begränsning av grundläggande fri- och rättigheter och åtgärder som är oberoende av personens vilja
- Flertal subjektiva rättigheter

Vem gäller lagen?

- Man har rätt till service om både de villkor som anges i lagens tillämpningsområde och de servicespecifika villkoren uppfylls
- Lagen tillämpas på personer med funktionsnedsättning
 1. vars fysiska, kognitiva, psykiska, sociala eller sensoriska begränsning i funktionsförmågan som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom är långvarig eller bestående,
 2. vars funktionsnedsättning eller sjukdom tillsammans med de hinder som finns i samhället hindrar deltagandet i samhället på lika villkor som andra, **och**
 3. som nödvändigt kräver tjänster enligt denna lag för att uppnå ett självständigt liv, delaktighet eller jämlikhet.
- Servicespecifika villkor finns i samband med respektive bestämmelse om service
- Välfärdsområdet ska ordna tjänster enligt denna lag om en person med funktionsnedsättning inte med stöd av någon annan lag får sådan lämplig service enligt sitt individuella behov som behövs för en normal livsföring

Vad har ändrats?

- Tillämpningsområde
 - Ingen åldersgräns (inte heller för personlig assistans)
 - Påverkar främst personlig assistans, stöd för rörligheten och stöd för boendet samt särskilt stöd för delaktigheten
 - Begreppet *grav funktionsnedsättning* används inte
 - Begreppet *social begränsning i funktionsförmågan* är nytt
 - Begreppet *hinder som finns i samhället* är nytt
- I praktiken omfattar lagen nu även personer med psykisk ohälsa och personer med missbruksproblem
- Nya eller förändrade tjänster och stödformer

Allmänna kommentarer

- Utökat tillämpningsområde, subjektiva rättigheter
→ Förutsätter stora resurser av välfärdsområdena
- Hur tillämpa lagen?
 - Ändringssökning
 - STM:s frågor och svar
 - Hyvils cirkulär (hörande av THL, Valvira, välfärdsområden och intressentgrupper)
 - THL:s Handbok om funktionshinderservice (tar lång tid att uppdatera)
 - Tapio Rätty, Uusi vammaispalvelulaki 1/2024

Uppföljning

- Riksdagen har godkänt följande uttalanden
 1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur personlig assistans och särskilt stöd för delaktighet tillhandahålls med tanke på likabehandlingen och vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder för att slopa **resursbegränsningen**, om likabehandling inte uppnås.
 2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur lagändringarna **påverkar tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning** och vid behov vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.
- Viktigt att följa med verksamheten i välfärdsområdena

Nya områden, nya aktörer, ny lag.
Vi följer med och funderar
tillsammans. I lugn takt.

HY VI
NVOI NTIA
LUEYHTIÖVÄ
LF **HYVIL** ÄR
DSOMRÅD
ESBOLA
GET